

**YOSHLARDA VATANPARVARLIK TUYG'ULARINI YUKSALTIRISHDA AXLOQIY  
QADRIYATLARNING O'RNI**

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15185539>

**Xamrakulov O'tkirjon Maxmudovich**

*Farg'ona davlat universiteti*

*Falsafa va milliy g'oya kafedrasi mustaqil tadqiqotchisi*

**Annotatsiya:** *Ushbu maqolada, inson ma'naviy kamoloti, ta'lim-tarbiya va axloqiy qadriyatlar masalasiga alohida to'xtalgan, chunki ta'lim-tarbiyaning uyg'unligi komil shaxsni shakllantiradi. Ta'limni tarbiyadan, tarbiyani ta'limdan ajratib bo'lmaydi. Bu - sharqona hayot falsafasi. Shu o'rinda, axloqiy qadriyatlar negizida, yoshlarda Vatanparvarlik tuyg'usini yuksaltirish yo'lida erishilgan yutuq va masalalari yoritilgan.*

**Kalit so'zlar:** *Inson, Vatan, axloq, qadriyat, axloqiy qadriyat, Vatanga muhabbat, sadoqat, ta'lim-tarbiya, global, konvensiya.*

**KIRISH**

Yoshlarda Vatanparvarlik tuyg'usini yuksaltirish bilan bog'liq bo'lgan dolzarb vazifalar, bugungi "Yangi O'zbekiston hayotidagi real ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlar bilan uyg'un ravishda takomillashtirilishiga alohida e'tibor qaratilayotgani ham ayni vaqtda ijtimoiy zarurat hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 4 avgustdagi "O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari harbiy xizmatchilarining ma'naviy-ma'rifiy saviyasini oshirish tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-3898-sonli qarori"<sup>17</sup>ni ijrosi yuzasidan yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash konsepsiyasi qabul qilingan.

Axloqiy qadriyatlar negizida, yoshlarda Vatanparvarlik tuyg'usini yuksaltirish har birimizning oldimizda turgan eng muhim vazifalarimizdan biri hisoblanadi. "Yoshlarni milliy va umuminsoniy qadriyatlar asosida tarbiyalash, ularning qalbida Vatanga muhabbat va sadoqat tuyg'ularini shakllantirish barchamizning burchimiz. Hozirgi kunda dunyo hamjamiyatining oldida turgan global muammolardan biri bu-yoshlar tarbiyasidir. Yoshlarni har tomonlama sog'lom, ma'naviy jihatdan etuk qilib tarbiyalash har qanday davrda ham muhim hisoblangan. Chunki jamiyatning, davlatning ertangi kuni, kelajagi yoshlarning bugungi kunda olgan bilimlariga, tarbiyasiga, ma'naviyatiga bog'liq"<sup>18</sup>.

<sup>17</sup>Boltaboyev A.M. Yoshlarni Vatanparvarlik ruxida tarbiyalashning psixologik mexanizmlari./. International Multidisciplinary Research in Academic Science (IMRAS). Volume. 7, Issue 10, October (2024).-b.124-125.

<sup>18</sup>Rashidova B.Ya. Ta'lim-tarbiya jarayonida yoshlarni vatanparvarlik va insonparvarlik ruhida tarbiyalashning o'rni./ "Экономика и социум" №9(100) 2022.-b.189-190.

Mamlakatimizda yoshlarning ta'lim-tarbiya olishlari uchun barcha sharoitlar yaratilgan. Har qanday mamlakatning kelajagi so'zsiz yosh avlodning tarbiyasi va taraqqiyoti bilan bog'liq bo'ladi. Shuni anglash kerakki, zamonaviy bozor munosabatlari va global tendensiyalar yosh avlodning hayotiy qadriyatlariga va axloqiy qoidalariga ta'sir ko'rsatadi. Ammo ular hamisha ham ijobiy va yaratuvchilikka olib kelmaydi. Bu esa tashvishlanarli holdir. O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoev Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasida yoshlar huquqlari bo'yicha konvensiya qabul qilish zarurligi borasida bildirgan tashabbusi, davlatlarning yoshlarning taqdiri va kelajagi borasida mas'uliyatni o'z zimmlariga olishga chaqiriq bilan chiqqan edi.

Inson ma'naviy kamoloti haqida so'z borganda, ta'lim-tarbiya masalasiga alohida to'xtalish lozim bo'ladi, chunki ta'lim-tarbiyaning uyg'unligi komil shaxsni shakllantiradi. Ta'limni tarbiyadan, tarbiyani ta'limdan ajratib bo'lmaydi. Bu - sharqona hayot falsafasi. Shu o'rinda, ta'lim-tarbiya masalasiga yuksak e'tiborning samarasi maktab, oila, mahalla hamkorligining yo'lga qo'yilishi barkamol avlodni tarbiyalash, yoshlarni kasb-hunarga yo'naltirish, shu kabi ezgu maqsadlar yo'lida erishilgan yutuqlarda yaqqol namoyon boladi.

Prezidentimizning "Najot ta'limda, najot maktabda, najot bilimda", degan e'tirofidan ta'limga e'tibor Vatan taqdiriga daxldor ekanini anglash qiyin emas. Jamiyat taraqqiyoti, milliy farovonlik hamisha yosh avlodning ta'lim-tarbiyasi, zamonaviy bilimlarni chuqur egallagan yangi kadrlar, ularning yuksak malakasi bilan bog'liq bo'lib kelgan. Tarixi boy o'zbek xalqi o'zining ta'lim-tarbiyaga oid ulkan merosiga ega. Bu meros bugungi avlodni insonparvarlik, mehr-muhabbat, oqibat, mehnatsevarlik, vatanparvarlik, mardlik, yuksak axloq ruhida tarbiyalashga xizmat qiladi. Ota-ona, avlod-ajdodlarimiz tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, ular o'g'il-qizlarni yoshligidan mehnatsevarlik, har bir topshiriqni, katta yoki kichikligidan qat'iy nazar, o'z vaqtida, aniq bajaradigan, umrining har bir daqiqasini qadrlaydigan qilib tarbiyalashga alohida e'tibor qaratganlar. Shuning uchun ham ularning ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirish, ular o'rtasida olib boriladigan ma'naviy-ahloqiy tarbiya ishlar samaradorligini ta'minlash, huquqiy, tibbiy madaniyat va kasbiy mehnat mahoratini yuksaltirishda tizimli ishlar olib borilsagina, milliy urf-odat va qadriyatlarning hayotimizga tadbiqui keng qamrovli bo'ladi - deya e'tirof etish mumkin.

"Xalq yoki millat o'z taqdirini o'zi belgilash huquqiga ega bo'lsagina, o'zining mustaqil taraqqiyot yo'lini erkin belgilab olishi, yoshlarni o'z milliy qadriyatlari negizida tarbiyalash mumkin. Biroq jamiyat hayotining barcha jabhalarini erkinlashtirmasdan haqiqiy erkinlikka erishib bo'lmaydi. Erkinlik g'oyasi va xalqning ma'naviy merosi ming yillar mobaynida Sharq xalqlari uchun yuksalishning qudratli manbai bo'lib xizmat qilgan"<sup>19</sup>.

Vatan, vatanparvarlik, insonparvarlik va insonda mehr tuyg'ularining naqadar yuqori tuyg'u ekanligi va unga sodiq bo'lib qolish, islom diniga e'tiqod qiluvchi har bir

---

<sup>19</sup>Nomonova Dilnavoz Shavkatjon qizi. Yoshlar ijtimoiy faolligini yuksaltirishda milliy qadriyatlar o'rni va ahamiyati./. Journal of new century innovations. Volume-23.Issue-1.February.2023.

mo'min-musulmon hayotining mazmuni ekanligi allomalarimiz asarlarida qayd etilgan . Shunday ekan yoshlar ongida oliy his-tuyg'ularni shakllantirib borish ularni ijtimoiy turmushning murakkab vaziyatlariga moslashtirib boruvchi kelajakdagi barkamol shaxs tarbiyasi uchun zarur bo'lgan shart-sharoitlarni yaratish imkoniyatini beradi.

Qadriyatlarning inson va jamiyat hayotidagi o'rni, ijtimoiy xarakteriga ko'ra milliy va umuminsoniy, sinfiy yoki diniy, shuningdek, kishilarning yoshi, kasbiy xususiyatlariga va qadriyatlarga xos bo'ladi beradi.

Xalqimizga xos bo'lgan hamjihatlik va bag'rikenglik, mehmondo'stlik kabi sifatlar bilan farzandlarimizni vatanparvarlik tuyg'usini yuksaltirishda, Vatanga bo'lgan sadoqat, Vatanni oldidagi burchi, milliy g'urur tushunchalarini singdirish muhim ahamiyat kasb etadi. O'z navbatida bu hol yoshlarni ma'naviy-axloqiy jihatdan asosiy maqsadni amalga oshirishda ma'lum shart-sharoitlar yaratilganligidan dalolat beradi.

#### **FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:**

1. Boltaboyev A.M. Yoshlarni Vatanparvarlik ruxida tarbiyalashning psixologik mexanizmlari./. International Multidisciplinary Research in Academic Science (IMRAS). Volume. 7, Issue 10, October (2024).

2. Rashidova B.Ya. Ta'lim-tarbiya jarayonida yoshlarni vatanparvarlik va insonparvarlik ruhida tarbiyalashning o'rni./ "Экономика и социум" №9(100) 2022.

3. Nomonova Dilnavoz Shavkatjon qizi. Yoshlar ijtimoiy faolligini yuksaltirishda milliy qadriyatlar o'rni va ahamiyati./. Journal of new century innovations. Volume–23.Issue-1.February.2023.

4. Ortiqov Akmal Kabulovich. Yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalash yangi o'zbekiston kelajagining mustahkam poydevoridir./. ACADEMIC RESEARCH IN MODERN SCIENCE International scientific-online conference.